Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.

Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.

Inserate mai primescŭ în Viena *R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta" ese în fiă-care di

Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.

Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
a administraţiune, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 229. Braşovŭ, Vinerĭ-Sâmbătă, 16 (28) Octomvre 1893.

Noua fasă a păcii înarmate.

Braşovŭ, 15 Octomvre v.

Oaspeţii ruşĭ au părăsitŭ Parisulŭ şi, pe când scriemŭ aceste, se pregătescŭ a se reîntórce pe corăbiile lorŭ în Rusia.

Nu s'a putută face mai multŭ pentru sĕrbătorirea amiralului Avellan şi a oficerilorŭ ruşĭ decâtŭ s'a făcutŭ din partea Francesilorŭ în tóte părţile, până şi în cele mai micĭ sătuleţe, cum mărturisi, cu cea mai mare mulţămire, însu-şĭ comandantulŭ escadrei francese.

Punctulŭ de culminaţiune l'a ajunsŭ sĕrbătorirea Ruşilorŭ în Parisŭ cu ocasiunea representaţiei de gală, ce s'a datŭ în onórea lorŭ în ajunulŭ despărţirii.

Representaţia s'a încheiatŭ printr'unŭ jocŭ de fraternisare între marinarĭ francesĭ şi ruşĭ, apoi prin cântarea imnului rusescŭ în limba ruséscă de coriştĭ îmbrăcaţĭ în costumŭ rusescŭ, după care a urmatŭ apoteosa finală: de după culise s'a datŭ de-odată o salvă de tunŭ şi în acelaşŭ momentŭ s'a ridicatŭ pe scenă statua păcii purtată de patru cai albĭ şi condusă de unŭ vulturŭ mare. In sunetulŭ Marseliesei întregŭ publiculŭ se redică în picióre, aclamândŭ imnulŭ republicanŭ. Amiralulŭ Avellan făcù unŭ semnŭ că vrea sĕ vorbéscă şi după ce se făcù tăcere strigà cu voce tare: *Vive la France!* Aceste cuvinte fură primite c'unŭ entusiasmŭ nedescriptibilŭ.

Cu dreptŭ s'a observatŭ din partea unora, carĭ nu suntŭ încântaţĭ de demonstraţiunile din Francia, că acéstă briliantă apoteosă finală este semnificativă. Ei se întrébă că óre a însemnatŭ salva de tunŭ, că pacea se póte aştepta numai după unŭ rĕsboiu victoriosŭ, orĭ că acéstă înfăţişare a păcii a avutŭ de scopŭ a face numai o impresiune liniştitóre în afară?

Póte că pentru Francesĭ şi pentru óspeţii lorŭ ruşĭ a însemnatŭ şi una şi alta. Faptŭ este, că în totŭ decursulŭ festivităţilorŭ de primire, s'a accentuatŭ dintr'o parte şi alta mereu iubirea de pace. E învederatŭ, că în împrejurările de faţă era o cerinţă a oportunităţii politice atâtŭ pentru Francia, câtŭ şi pentru Rusia de a nu provoca prin nimicŭ tripla alianţă şi de-a înfăţişa prietenia francesă-ruséscă în lumina cea mai pacĭnică, căutândŭ a delătura orĭ-ce prepusŭ, că ea ar avé scopurĭ agresive.

Astădĭ acéstă prietiniă se presentă în haina păcii, dér care este însemnătatea ei pentru viitorŭ? Schimbatu-s'a orĭ nu printrînsa constelaţia generală politică?

Eată o întrebare, care trebue sĕ dea de gânditŭ politicilorŭ din tóte statele, marĭ şi micĭ, căcĭ pacea Europei, care este în jocŭ, le privesce pe tóte în aceeaşĭ mĕsură.

Foile francese dicŭ, că pacea ar fi acum mai asigurată, pentru-că Francia nu mai este isolată şi înţelegerea ruso-francesă va ţiné în respectŭ tripla alianţă şi va împiedeca astfelŭ eventualele ei planurĭ de rĕsboiu.

Aceleaşĭ foi însĕ asigură, rĕsumândŭ importanţa festivităţilorŭ dela Toulon şi Parisŭ, că Francia eşindŭ din isolarea ei, a dobênditŭ atâta, că adĭ nu se mai teme de rĕsboiu.

„In Rusia, ca şi în Francia" — scrie „*Lanterne*" — scimŭ acuma, că *în dilele pericolului ne vomŭ regăsi umĕrŭ la umĕrŭ*". Eară „*Gaulois*" dice: „De aicĭ încolo *nu mai trebue sĕ avemŭ frică de rĕsboiu.* Nimenea nu-lŭ doresce, dér nimenea nu trebue sĕ se témă mai multŭ de elŭ".

Dér óre încetarea acestei temerĭ de rĕsboiu fi-va spre folosŭ păcii? Oare ţinta, ce-o urmăresce prietenia francesă-rusécă de a forma o coaliţiune faţă cu tripla alianţă şi de a restabili astfelŭ echilibrulŭ, va face sĕ se mărescă şansele şi siguranţa păcii?

Foile, carĭ aderéză la tripla alianţă, suntŭ de părere contrară şi au dreptate. Prin coaliţiunea ruso-francesă, ce s'a pregătitŭ la Kronstadt şi la Toulon, s'a înăspritŭ numai situaţiunea, ce şi aşa era destulŭ de nesigură, cu tóte asigurările puterilorŭ triplei alianţe, că nu urmărescŭ scopurĭ agresive şi că singura lorŭ ţîntă este susţinerea păcii.

De acum încolo înarmările şi pregătirile de rĕsboiu vorŭ continua în mĕsură şi mai mare şi popórele vorŭ trebui sĕ plătéscă cheltuelile cu dĕrăpănarea bunăstării şi a liniştei lorŭ. Acésta tristă stare de lucrurĭ numai printr'o desarmare generală s'ar putea curma. Dér póte sĕ mai fiă vorbă de posibilitatea unei înţelegerĭ între tóte statele pentr'unŭ asemenea scopŭ sublimŭ, când puterile marĭ îşĭ stau faţă în faţă în două tabere contrare armate din creştetŭ până'n tălpĭ?

Pacea înarmată de adĭ, cu jertfele imense ce le pretinde dela popóre, este pentru durată nesuportabilă şi sfêrşitulŭ va trebui sĕ fiă totŭ numai—rĕsboiulŭ.

CRONICA POLITICA.

— (15) 27 Octomvre

In adunarea municipală din Turoţŭ St. Mărtinŭ, ţinută la 24 Octomvre, s'a desbătutŭ propunerea comitatului Neogradŭ cu privire la „**înfrânarea pressei slovace şi valahe**". Foile ungurescĭ ne spunŭ, că la adunare naţionaliştii slovaci au luatŭ parte în numĕrŭ de 13. Şedinţa a dechis'o fişpanulŭ *Iusth* Kálmán, după ce proto-notarulŭ comitatului a cetitŭ şi esplicatŭ adresa comitatului Neogradŭ. Se sculà apoi *Keviczky*, care dise, că propunerea o primesce de a sa, fiind-că cunósce stările din Turoţŭ, unde se întêmplă atâtea fapte contrare ordinei de statŭ. Declaraţia acésta a provocatŭ justă protestare din partea Slovacilorŭ. Atuncĭ se ridică viceşpanulŭ *Beniczky* Kálmán, care dise, că deşi nu póte aproba propunerea comitatului Neogradŭ, totuşĭ află de necesar, ca agitaţiile pressei slovace, sĕ fiă paralisate pe altă cale. E de lipsă ca tocmai comitatulŭ Turoţŭ sĕ lămuréscă guvernulŭ asupra aceea, că pressa slovacă nu cunósce altă misiune, decâtŭ a aţîţa contra statului şi de-a iscodi pentru cetitorii ei cele mai marĭ neadevĕrurĭ şi calomnii. „*Narodnie Noviny*" şi fóia poporală „*Narodnie Hlasnik*" dicŭ, că Slovacii mai bine se facŭ Ruşĭ, decâtŭ Maghiarĭ etc. De aceea adunarea generală sĕ róge guvernulŭ, ca agitatorii traşĭ la rĕspundere pentru acestea agitaţiunĭ, *sĕ nu fiă pedepsiţĭ cu închisóre de statŭ, ci cu temniţă ordinară.* In fine propune viceşpanulŭ, ca adunarea generală sĕ róge pe guvernŭ, sĕ se îngrijéscă de-o fóiă patriotică scrisă în limba slovacă, fiind-că poporulŭ slovacŭ sĕ póte reduceri cu mijlóce fórte uşóre. Mateiu *Dula* protestă în contra însinuaţiunilorŭ josnice ale viceşpanului şi luà în apĕrare pressa slovacă. Totŭ aşa protestă şi redactorulŭ dela „Narodnie Noviny" Ambrasiu *Pietor*, ér în urmă adunarea primi cu mare majoritate propunerea viceşpanului Beniczky.

*

Situaţia cabinetului Taaffe devine din di în di totŭ mai grea. O telegramă cu data de 25 Octomvre aduce din Viena scirea, că ministrulŭ preşedinte Taaffe are de gândŭ sĕ enunţe **închiderea parlamentului austriacŭ** prin unŭ mesagiu de tronŭ. Şedinţele se vorŭ relua numai în 1 Noemvre. Taaffe, dice telegrama, recurge la mijloculŭ acesta, fiind-că totuşĭ mai speréză, că legile escepţionale vorŭ fi primite în plenŭ. — O altă telegramă din Viena susţine contrariulŭ, că adecă parlamentulŭ nu se va închide. In consiliulŭ de miniştri, ce s'a ţinutŭ la 25 l. c., s'a accentuatŭ desbaterea iminentă a proiectelorŭ de legĭ; de-aicĭ déră nu urméză, că şedinţele se vorŭ întrerupe. Décă însĕ totuşĭ acésta se va întêmpla, atuncĭ Taaffe se vede, că are de gândŭ aşĭ retrage proiectulŭ electoralŭ şi a jertfi pe ministrulŭ Steinbach. Se dice, că în 24 Oct. Taaffe a oferitŭ lui *Hohenwart* portofoliulŭ sĕu, ér în legătură cu acésta se susţine, că Majestatea Sa a chiămatŭ, prin telegramŭ, pe contele Hohenwart la Gödöllö.

*

„Neue Freie Presse" dela 8 (20) Octom-

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

„Istoria Românilorŭ din Dacia Traiană"

de *A. D. Xenopolŭ*,

înaintea Academiei române.

A apărutŭ în dilele acestea la Bucurescĭ. Tomulŭ alŭ XV-lea (Partea administrativă) din „*Analele Academiei române*".

Volumulŭ acesta conţine şi discuţiunile, ce au urmatŭ în sinulŭ Academiei, în cursulŭ sesiunei generale din anulŭ acesta, în ce privesce valórea literară şi sciinţifică a diferitelorŭ publicaţiunĭ presentate la concursulŭ de premii.

Noi vomŭ estrage aicĭ, din volumulŭ acesta, părţile mai principale ale discuţiunei urmate în sinulŭ Academiei asupra cărţii d-lui A. D. Xenopolŭ „*Istoria Românilorŭ din Dacia Traiană*", şi acésta o facemŭ în interesulŭ publicului şi alŭ literaturei nóstre, fiind-că este bine, ba încă necesarŭ sĕ se cunóscă părerea unui corpŭ înaltŭ de sciinţă, asupra unei cărţĭ, despre care în cursŭ de 5 anĭ se făcuse atâta reclamă comercială în ţéră şi în streinătate, cum nu se făcuse până aci pentru nicĭ o publicaţiune românéscă.

Din raportulŭ specialŭ alŭ D-lui V. Babeşŭ:

„D-lŭ Xenopolŭ a presentatŭ la concursŭ, pentru Marele Premiu Năsturelŭ, cincĭ volume ale operei sale „*Istoria Românilorŭ din Dacia Traiană*", care operă a anunţat'o din capulŭ locului, că are sĕ cuprindă şése volume. Presentele cincĭ volume au apărutŭ în cursulŭ celorŭ cincĭ anĭ dela 1888 până la 1892....

„D-lŭ Xenopolŭ cere espresŭ premiulŭ celŭ mare de 12,000 lei pentru cincĭ volume ale istoriei sale, volume apărute, începêndŭ dela 1888, în cursŭ de *cincĭ anĭ*.... D-lŭ Xenopolŭ făcuse prima sa cerere, restrînsă numai la volumulŭ alŭ V-lea, însĕ pentru unŭ altŭ premiu; dér a venitŭ în timpulŭ regulamentarŭ cu o altă cerere, retractândŭ pe cea de întâia, presentândŭ *tóte volumele* şi cerêndŭ premiulŭ celŭ mare (Aicĭ D-lŭ Babeşŭ vorbesce despre conţinutulŭ volumelorŭ II. III. IV şi V), apoi continuă:

„Se ridică din mai multe părţĭ, şi nu fără cuvêntŭ, imputarea, că D-lŭ Xenopolŭ tocmai în acestŭ volumŭ alŭ sĕu (alŭ V-lea) n'a utilisatŭ din destulŭ mulţimea de documente, în timpulŭ mai nou adunate chiar de Academia nóstră. Dér eu nu potŭ sĕ pierdŭ din vedere, că d-lŭ Xenopolŭ încă de mai înainte îşĭ anunţase cartea sa ca *terminată*, şi dênsulŭ, precum am atinsŭ mai susŭ, nicĭ n'o presintă publicului ca *perfectă*!...

„Cu multŭ mai greu cumpĕnitóre credŭ eu o altă scădere, unŭ altŭ defectŭ, ce se impune esaminatorului atentŭ şi cunoscĕtorŭ de împrejurărĭ în cartea d-lui Xenopolŭ, anume în volumele II, III, IV şi V. Inţelegŭ modulŭ séu metodulŭ, cu care d-lŭ autorŭ tractéză *Istoria Românilorŭ de preste Carpaţĭ*, din Transilvania, Bănatŭ şi părţile Ungariei propriu dise: „*Acéstă istoriă nu este scrisă ca unŭ ce legatŭ, întregŭ şi continu, după o sistemă propriă, după perióde şi epoce, acomodată în ordine cronologică împrejurărilorŭ şi evenimentelorŭ, cum se succedŭ ele*, ci ea se espune în modŭ mai multŭ sporadicŭ, incidentalŭ şi ocasionalŭ, formândŭ în faptŭ unŭ adausŭ la istoria ţĕrilorŭ de dincóce.

....„Dér acéstă lipsă nu mĕ face nicĭ sĕ mĕ mirŭ, nicĭ sĕ-i facŭ vre-o grea imputare d-lui autorŭ; căcĭ îmĭ este cunoscutŭ, că cele mai importante date şi documente relative la viéţa, mai vêrtosŭ locală, aşĭ puté dice, cea internă a popórelorŭ de pe teritoriile Daciei şi Panoniei, înainte de secululŭ alŭ XIX-lea, abia în timpulŭ mai nou au începutŭ a fi scóse la lumină de prin archive, până aci *secrete*, ale ţĕrii şi ale capitulelorŭ catolice, unde ele ca la „*loca credibilia*" se păstrau; pe lângă acésta aceste publicaţiunĭ se facŭ mai numai în limba maghiară, rarŭ accesibilă literaţilorŭ noştri de dincóce.

„N'am nicĭ câtŭ îndoiéla, că décă d-lŭ Xenopolŭ putea sĕ aibă cunoscinţă despre colecţiunile, datele, lucrările scóse la lumină de unŭ *Pesti Fr.*, unŭ *Szent-Klaray*, unŭ *Bunyitay*, *Acsády I.*, *Lazar Gy.*, *Marky S.*, *Teleky S.*, *Thaly K.* etc., cu *totulŭ altfelŭ tracta epoca* „*Chinezatelorŭ române* — „*Districtus valachici, jure nobilitario*", acelorŭ instituţiunĭ naţionale din evulŭ de

vre, ocupându-se cu **nascerea noului prinţŭ românŭ**, dice între altele: Ceea ce e mai alesŭ de remarcatŭ şi prin ce însemnătatea fericitului evenimentŭ sporesce şi mai multŭ pentru ţéra întrégă, e împrejurarea, că primulŭ născutŭ alŭ părechei moştenitóre române este celŭ dintâiu principe căruia deja prin nascere îi suntŭ chezăşuite tóte drepturile de succesiune pe tronulŭ României. In ce privesce educaţia confesională a tênĕrului prinţŭ, acéstă cestiune e tranşată prin articolele 82 şi 83 din Constituţia română dela 1866, rĕmase nemodificate când cu revisuirea acelei Constituţii. Aliniatulŭ 2 alŭ art. 82 spune, că urmaşii regelui vorŭ fi crescuţĭ în religia ortodoxă a rĕsăritului. Art. 83, care reguléză ordinea succesiunei pentru casulŭ când n'ar fi moştenitorĭ direcţĭ ai regelui, adaogă, că disposiţiile articolului 82 se vorŭ aplica şi celor-l'alţĭ membri ai casei Hohenzollern, carĭ ar fi chiămaţĭ la succesiune în România, decĭ în împrejurările actuale, şi prinţului moştenitorŭ Ferdinand. Nu este de prisosŭ a se aminti tóte acestea, de óre-ce deja cu ocasia căsĕtoriei prinţului Ferdinand cu principesa Maria de Edinburg, s'a rĕspânditŭ din partea unora svonulŭ tendenţiosŭ, că Papa nu şi-ar fi datŭ învoirea la căsĕtoriă, de câtŭ cu condiţiă ca copiiĭ, carĭ ar resulta dintr'ênsa sĕ fiă crescuţĭ în religia catolică. Se va vedé décă aceste svonurĭ neîntemeiate se vorŭ mai pune şi acum în circulaţiă!

*

„Pester Corr.“ primesce din Viena următórea scire importantă: Ministrulŭ de esterne Gustav **Kalnoky** şi-a cerutŭ vacanţă; faptulŭ acesta se esplică în cercurile guvernamentale austriace aşa, că contele **Taaffe** n'are nicĭ o temere cu privire la desvoltarea crisei. Conferirea din 24 l. c. a lui Kálnoky cu Jaworsky şi contele Hohenwart, a făcutŭ pe Taaffe sĕ fia sigurŭ, că clubulŭ Hohenwart şi Polonii doresc cu orĭ-ce preţŭ, ca elŭ sĕ nu dimisioneze; ba suntŭ chiar gata de a face promisiunĭ, că mai târdiu vorŭ primi unŭ proiectŭ de lărgire a dreptului electoralŭ, pe basă conservativă şi de self-gouvernament. Proiectulŭ de lege redactatŭ de Dr. Steinbach va fi nulificatŭ, ér prin acésta se va satisface pretenţiei acestorŭ partide, de-a dimisiona Steinbach.

Ruşii în Parisŭ.

Din Parisŭ se telegrafiază cu data de 24 Octomvre:

Câţĭva din ofiţerii ruşĭ s'au dusŭ sĕ visiteze Versailles. Ei au prânditŭ la primăriă. O mulţime enormă i-a aclamatŭ în continŭ.

Amiralulŭ Avelane şi ceilalţĭ ofiţerĭ au prânditŭ la Elisée. D. Carnot a anunţatŭ amiralului, că se va duce Vinerĭ la Toulon.

La desertŭ, preşedintele a disŭ:

„Cu părere de rĕu vedemŭ, că se apropie césulŭ, când domnii representanţĭ ai marinei rusescĭ vorŭ părăsi Parisulŭ, ale cărui sentimente de bucuriă şi de întristare au sciutŭ sĕ le împărtăşéscă cu atâta fineţă şi cordialitate. Visita D-vóstrĕ ne va lăsa nisce amintirĭ, ce nu vorŭ puté fi uitate. Sperămŭ, că amintirile, cu carĭ veţĭ pleca D-vóstrĕ vorŭ fi totŭ atâtŭ de durabile. In numele Franciei întregĭ urezŭ fericire şi succesŭ óspeţilorŭ şi prietinilorŭ noştri“.

— D. Carnot a ridicatŭ apoi unŭ toastŭ în sănĕtatea Ţarului şi a Ţarinei.

Amiralulŭ Avelane a rĕspunsŭ:

„Nu potŭ îndestulŭ sĕ esprimŭ mulţumirile nóstre sincere şi profunda nóstră recunoscinţă pentru marea şi cordiala simpatiă, ce ne-a arĕtatŭ poporulŭ francesŭ. Aceeaşĭ primire amŭ găsit'o nu numai în oraşele marĭ, ci şi în cele micĭ, în sate ca şi în cătune. Când lucrulŭ acesta va fi cunoscutŭ în Rusia, vorŭ porni de asemenea din tóte părţile şi chiar din sate urărĭ pentru mărirea şi pentru prosperitatea Franciei.“

Delegaţiunile lorene au datŭ darurĭ oferite de Lorena ofiţerilorŭ ruşĭ. D. Mezières a esprimatŭ amiralului Avelane sentimentele delegaţilorŭ, totŭ atâtŭ de sincere, ca ale populaţiunei parisiene. Ele au rugatŭ pe amiralulŭ sĕ priméscă cartea de aurŭ şi obiectele de artă lucrate de artiştii lorenĭ, şi carĭ vorŭ aduce aminte ofiţerilorŭ ruşĭ, că au prietenĭ credincioşĭ şi sigurĭ în 1800 comune din Lorena.

Amiralulŭ, fórte atinsŭ, a mulţumitŭ în numele sĕu şi în numele ofiţerilorŭ sĕi, şi a disŭ: „că amintirea despre demersulŭ Lorenilorŭ va rĕmâné întipărită în inima nóstră.“

Eşindŭ dela cerculŭ militarŭ, delegaţiunile s'au dusŭ la d. Mohrenheim, rugându-lŭ sĕ *depună la piciórele Ţarului o carte de aurŭ, ce cuprinde iscăliturile a 1800 primarĭ din Lorena împreună cu omagiile lorŭ respectuóse, ca dovadă a sentimentelorŭ lorŭ de prietiniă.*

D. Mezières a rostitŭ o alocuţiune, în care a disŭ, că Lorena este cea dintâiu, care a datŭ semnalulŭ aclamaţiunilorŭ cu ocasiunea trecerii marelui duce Alexe pe acolo. In amintirea acestei dile, care va rĕmâné venerată, în amintirea visitelorŭ dela Kronstadt şi Toulon, vĕ rugămŭ sĕ depuneţĭ la piciórele Ţarului acéstă carte, care esprimă gândulŭ întregei Lorene.

Ofiţerii ruşĭ s'au dusŭ la 5 la cerculŭ din strada Boissy d'Auglas, unde a avutŭ locŭ o representaţiă teatrală; în urma ei s'a oferitŭ unŭ prândŭ.

D-lŭ de Mohrenheim a rĕspunsŭ delegaţiunei Lorenei, că este fórte atinsŭ de sentimentele esprimate. Elŭ le va transmite Ţarului şi ii va da cartea de aurŭ în luna viitóre, când se va duce la St. Petersburg. Elŭ va spune Ţarului, că ofiţerii ruşĭ au fostŭ obiectulŭ unorŭ manifestaţiunĭ entusiaste.

La representaţia de gală de ierĭ sérá, au asistatŭ d. Dupuy, mareşalulŭ Canrobert, generalii Saussier, Frèvier şi alţii. Sala era decorată şi iluminată în modŭ feericŭ. Amiralulŭ Avelane a sositŭ cu câteva minute înaintea domnului Carnot. Când a intratŭ în loja d-lui de Mohrenheim, musica a intonatŭ imnulŭ rusescŭ. Când a intratŭ d-lŭ Carnot, s'a intonatŭ Marseillieza.

Pe piaţa operii, mulţimea a aclamatŭ pe ofiţerii ruşĭ strigêndŭ: „Vivatŭ! La revedere!“

D. Carnot a trimesŭ amiralului Avelane portretulŭ sĕu, împreună cu o dedicaţiune.

Focurile de artificii dela Trocadero au fostŭ fórte frumóse. O mare mulţime asista.

La prândulŭ dela cerculŭ militarŭ, generalulŭ Saussier a ridicatŭ unŭ toastŭ în onórea Ţarului şi a Ţarinei. Elŭ a bĕutŭ apoi în onórea marinarilorŭ ruşĭ şi a adăogatŭ: „Sperŭ, că marinarii ruşĭ vorŭ păstra o bună amintire de visita lorŭ la Parisŭ. Sunt convinsŭ, că distanţa mare ce ne desparte, nu va slăbi sentimentele ce ne unescŭ“. Elŭ a sfêrşitŭ prin a bea în onórea simpaticei şi bravei naţiunĭ rusescĭ. Amiralulŭ Avelane a mulţumitŭ, dicêndŭ: „Potŭ sĕ vĕ asigurŭ, că vomŭ fi totdéuna mândri, că am ridicatŭ adĭ unŭ toastŭ în onórea armatei şi a marinei francese. Béu în sănĕtatea preşedintelui republicei şi adresezŭ urale armatei şi marinei francese.“ Uralele au fostŭ repetate de tótă asistenţa. Serbarea a ţinutŭ încă multŭ timpŭ.

SCIRILE DILEI.

— 15 (27) Octomvre.

O plângere cânéscă. Pe basa unei denunţărĭ a inspectorului ung. de scóle, Czirfusz Ferencz, în adunarea comitatului Bacs, s'a hotărît, sĕ se înainteze o plângere către autorităţile confesionale sêrbescĭ, în care sĕ se arete, că *în scólele sêrbescĭ de sub conducerea lorŭ, maghiarisarea nu progreséză destulŭ de repede şi prin urmare sĕ céră dela ele grabnica delăturare a acestui „neajunsŭ“.* Inspectorulŭ Czirfusz a constatatŭ adecă, că în Neoplanta, unde înainte de asta cu 20 de anĭ numai în scólele reformate se propunea ungouresce, astădĭ nu se mai găsesce scólă, în care sĕ nu se fi introdusŭ limba maghiară, ca limbă de propunere. Esceptiune facŭ numai câte-va scóle confesionale sêrbescĭ, contra cărora este îndreptată cânésca plângere de mai susŭ a comitatului Bacs.

—x—

„Unde este Omladina sârbéscă“? Din incidentulŭ, întrunirei ce au avut'o studenţii românĭ cu studenţii slovacĭ universitarĭ în Pesta, întrébă fóia sêrbéscă „Zastava“: „Unde este Omladina sêrbéscă?“ — Redacţiunea aceleiaşĭ foi află, că junimea sêrbéscă se pregătesce de a lua parte şi ea la o întrunire comună cu junimea română şi slovacă. Intenţiune laudabilă, care îi face numai onóre! Dorimŭ sĕ şi-o realiseze câtŭ mai curêndŭ!

—x—

Strămutarea închisorei de statŭ dela Seghedinŭ. „Magyar Hirlap“ este informatŭ, că ministrulŭ unguresc de justiţiă, Szilagyi Dezsö, a hotărîtŭ sĕ strămute érăşĭ închisórea de statŭ dela Seghedinŭ la Vaţŭ, unde a fostŭ şi mai 'nainte. In scopulŭ acesta s'a şi cumpĕratŭ la Vaţŭ o curte cu 13,000 fl. Aci se va edifica acuşĭ închisórea de statŭ, care va fi iluminată cu electricitate, va fi încăldită cu vaporŭ, va fi provĕdută cu băi etc.—Sĕ totŭ trăescĭ!...

—x—

Parastasŭ. Se aduce la cunoscinţă, că conformŭ § 6 din statutele *„fundaţiunii pentru aducerea aminte de iubiţii rĕposaţĭ“* se va sĕvêrşi Dumineca în 17 (29) Oct. c. la 9 óre a. m., în capela română din cimiterŭ, *parastasŭ pentru pomenirea celorŭ morţĭ*, pentru-carĭ s'au dărutŭ preţulŭ cununilorŭ, ca coróne eterne la fundaţiune, şi se va ţiné cuvêntarea funebrală. — Braşovŭ, 13 (25) Oct. 1893. — *Comitetulŭ parochialŭ.*

—x—

Părinţĭ ateiştĭ. Unŭ casŭ scandalosŭ s'a petrecutŭ dilele acestea în comuna Varalja din comitatulŭ Pojunŭ. Uniculŭ fiiu alŭ unorŭ părinţĭ ateiştĭ murise de difterită. Ei voiră sĕ lŭ îmormênteze fără nicĭ o ceremoniă bisericéscă şi-lŭ şi duseră până la cimiterŭ. Inainte de a-lŭ arunca în grópă însĕ, părinţii fură surprinşĭ de poliţiă care îi opri de-a sĕvîrşi o asemenea îmormêntare barbară, lipsită de orĭ ce ceremonii bisericescĭ. Părinţii însĕ începură sĕ protesteze: „Eu sunt unŭ muncitorŭ sĕracŭ“, — răcnea tatălŭ — „biserica mie nu-mĭ dă nimicŭ. Décă nu voiu lucra, voiu peri de fóme, întru tóte sunt avisatŭ numai la puterile mele, n'am prin urmare nicĭ o lipsă de rituale bisericescĭ!“ Poliţia însĕ pe lângă tóte astea, n'a cedatŭ, ci a trimisŭ după preotŭ. Sĕlbaticii părinţĭ părăsiră atuncĭ sicriulŭ şi fugiră, numai ca sĕ nu audă rugăciunile preotului. Numai după ce preotulŭ îşĭ isprăvi ale sale şi se depărtă, veniră érăşĭ părinţii la mormêntŭ, unde între bocete pline de jale scoborîră sicriulŭ în mormêntŭ, acoperindu-lŭ ei înşi-şĭ cu ţĕrînă.

—x—

Constituirĭ. Societatea studenţilorŭ românĭ din Braşovŭ, „Ioanŭ Popasu“, s'a constituitŭ Marţĭ, în 12 Oct. st. v., sub presidiulŭ d-lui prof. Iosif *Blaga*, în modulŭ următorŭ: Vice-presidentŭ: Nic. Ionescu stud. cl. VIII g.; Secretarŭ: Mase Dima, stud. cl. VIII g.; bibliotecarŭ: Nagoe Popea, stud. cl. VII g.; vice-bibliotecarŭ: Ioanŭ Sona, stud. cl. II com.; cassarŭ: Emilŭ Vintelerŭ, stud. cl. III com.; controlorĭ: Ioanŭ Dimitriu stud. cl. III com., Cornelŭ Popea stud. cl. VII g. şi George Rădocea stud. cl. II com. In comisiunea literară: Aurelŭ Ciato stud. cl. VIII gim., Vasilie Osvadă, stud. cl. III com., Sextilŭ Puşcariu, stud. cl. VII g. şi Eugenŭ Vancu stud. cl. II com.

— Societatea scolarilorŭ dela gimnasiulŭ superiorŭ din *Năsĕudŭ*, sub conducerea d-lui profesorŭ Alexandru *Haliţa*, s'a constituitŭ la 24 Septemvre n. c. pentru anulŭ scol. curentŭ, în următorulŭ modŭ: Preşedinte: Constantinŭ Moisilŭ stud. cl. VIII a; vice-preşed.: Ilie Popescu cl. VII; notarŭ: Ioanŭ Moldovanŭ cl. VIII; vice-notarŭ: Ioanŭ Tahîşŭ cl. VII; redactorŭ: Vasiliu Şuteu cl. VIII; bibliotecarŭ: Valeriu Tanco cl. VIII; vice-bibliotecarŭ: Grigore Blaga cl. VII; cassarŭ: Simionŭ Puşcaşŭ cl. VII; controlorŭ: Ioanŭ Morariu c. VII.

---

mijlocŭ, în carĭ Românii seculĭ întregĭ trăiră o viéţă politică-naţională autonomă; altŭ-felŭ ne presenta *istoria Bisericei române*, luptele aceleia cu Calvinismulŭ, cu Slavonismulŭ şi cu Catolicismulŭ; chiar şi *încercările revoluţionare de mai înainte* ale poporului românŭ alt-felŭ le judeca; ér *jugulŭ iobăgiei*, ce *marea împĕrătésă Maria Teresia*, la stăruinţa oligarchilorŭ maghiarĭ, dela 1776 încóce, l'a impusŭ Românilorŭ din Bănatŭ, până aci pururea ómenĭ liberĭ, sigurŭ că-lŭ infera, şi condamna, cum 'i se cuvine!

Trebue decĭ sĕ aşteptămŭ *completarea în aceste* şi *mai multe alte privinţe*, de viitoriu, ér până atuncĭ sĕ ne mulţămimŭ cu ceea ce d-lŭ Xenopolŭ a putută sĕ ne dea“. (Anale, pag. 320—331.)

Discuţiune urmată în sînulŭ comisiunei de premii.

Şedinţa dela 20 Martie 1893.

„D-lŭ *Haşdeu* crede, că opera d-lui Xenopolŭ *nu valoréză mai nimica*, prin urmare décă s'ar releva de cineva acésta, ar fi o lovitură adusă prestigiului Academiei, pe când înlăturându-se din desbatere cartea d-lui Xenopolŭ .... nu se mai póte reînoi în Academiă o scenă ca cea de acum câţĭva anĭ ....

„D-lŭ referentŭ ... *Babeşŭ* se simte datorŭ, spre a fi dreptŭ, a se referi la înse-şĭ cuvintele autorului (Xenopolŭ) din întroducerea operei, unde pune în vedere celorŭ carĭ ilŭ vorŭ judeca, ca sĕ-i considere opulŭ în întregulŭ lui, căcĭ în detalii *nu póte sĕ nu slăbéscă*, şi unde singurŭ autorulŭ recunósce întreprinderea sa de *îndrăsnéţă*.... Dér când însu şĭ autorulŭ nu-şĭ presintă opera sa ca perfectă, nu se póte tăgădui, că ea nu are şi *părţĭ slabe*. Aşa în vol. V, care se ocupă cu epoca de 110 anĭ a domniei Fanarioţilorŭ, autorulŭ nu a utilisatŭ tóte documentele publicate de d-lŭ Urechiă, ci s'a mulţămitŭ cu ale sale proprii. O mai mare scădere este, după d-lŭ referentŭ, în vol. II, III, IV şi V relativŭ la *istoria Românilorŭ de peste Carpaţĭ.* Acéstă istoriă nu este scrisă după ordinea evenimentelorŭ, ci se espune mai multŭ în modŭ accidentalŭ, atingêndŭ numai evenimentele de căpeteniă. Prin acésta, legătura între ele lipsesce, fiind-că i-au lipsitŭ documentele. Dér documentele relative la viéţa internă a popórelorŭ Daciei şi Panoniei abia de curêndŭ au fostŭ scóse la lumină, şi scrise fiindŭ în limba maghiară, *autorulŭ nu a putută profita de ele.* De le cunoscea, alt-felŭ vorbia despre Cheneziatele române din véculŭ de mijlocŭ şi despre istoria Bisericei române de peste Carpaţĭ. Completarea în acésta privinţă o aşteptămŭ dela viitorŭ. ér până atuncĭ sĕ ne mulţămimŭ cu ceea ce ni-a oferitŭ. Raportorulŭ pune în vedere şi o greşélă de apreţiare a autorului cu privire la revoluţiunile ţĕranilorŭ românĭ din Transilvania dela 1437, 1519 şi cu deosebire dela 1514. Nu este esactŭ, că aceste revoluţiunĭ sociale îşĭ propusese a *stârpi* pe *nobilĭ*, carĭ apăsau şi *carĭ erau Ungurĭ*, de óre ce nobilii n'au fostŭ totdéuna cu toţi Ungurĭ .... Ca conclusiune, opulŭ d-lui Xenopolŭ are, în adevĕrŭ, şi părţĭ mai slabe, şi unele părţĭ greşite, totuşĭ d-sa ilŭ consideră ca de o valóre însemnată în întregulŭ sĕu ....

„Rĕmâne acum ca Comisiunea sĕ delibereze asupra valorei cărţii.

„D-lŭ *Haşdeu*, luândŭ cuvêntulŭ, declară că va vorbi despre acésta numai în trăsurĭ generale, reservându-şĭ a face o apreţiare mai desvoltată în şedinţa plenară, décă trebuinţă va fi. După d-sa d-lŭ Babeşŭ n'a relevatŭ în cartea d-lui Xenopolŭ defectele ei cele marĭ, ci d-lŭ raportorŭ s'a mulţămitŭ a parafrasa referatulŭ d-lui Bariţŭ despre volumulŭ I. Décă autorulŭ *Istoriei Românilorŭ* nu cunósce d. e. câteva colecţiunĭ unguresci moderne, acésta n'ar fi unŭ defectŭ prea mare, însĕ lipsurile ei generale, basate pe fapte concrete, nu le găsesce puse în evidenţă de către d-lŭ referentŭ. Cartea d-lui Xenopolŭ este o *compilare după ajutorinţe de a doua mână, mai nicĭ odată după fântânĭ. Necunoscêndŭ limbile necesare*, a spicuitŭ din a doua mână şi s'a grăbitŭ a da câte-unŭ volumŭ pe fiă-care anŭ. Cu ajutorinţe de categoria arătată, d-sa *s'a pusŭ pe compilatŭ*, şi a făcutŭ mai multe consideraţiunĭ juridice, fără a da o singură soluţiune în 5 volume. Noi trebue sĕ premiămŭ ceva folositorŭ naţiunei, pe când *cartea d lui Xenopolŭ este de o extremă superficialitate* ... opera d-lui Xe-

Logodnă. D-lŭ *Petru Stanciu*, teologŭ absolutŭ, s'a logoditŭ cu d-nişóra *Elena Manciu*, fiica d-lui protopopŭ Alexiu Manciu din Petromaniu (Bănatŭ). — Dorimŭ fericire tinerei părechĭ.

—x—

Musica militară va cânta Dumineçă, 29 Oct. în piaţă. Programulŭ e următorulŭ: 1) Wagner; „Weana Blasengerlio" marşŭ; 2) Keler Bela: Ouverture „Rakoczy"; 3) Ivanovicĭ: „Incognito" valsŭ; 4) Donizetti: Finale din „Lucia di Lammermmor"; 5) Meyerbeer: Potpourri din opera „Hugenotten"; Karl Bohm: „L'stafette" galopp.

—x—

Dela Associaţiunea transilvană.

Năsĕudŭ, în 23 Octomvre.

Onorată Redacţiune! In 22 şi 23 l. c. st. n. amŭ avutŭ noi Năsĕudenii o rară bucuriă. Asociaţiunea Transilvană pentru literatura şi cultura poporului românŭ îşĭ ţinŭ şedinţa generală din ăstŭ anŭ în opidulŭ nostru. Insufleţirea a fostŭ mare. Publicŭ alesŭ şi multŭ. Câştigulŭ materialŭ se apropiă la 600 fl. Ér câştigulŭ moralŭ cine sĕ-lŭ pótă preţui? Abstracţie dela convenirile sociale şi banchetŭ, unde între alte toaste şi vorbirĭ însufleţitóre şi cu spiritŭ, ne-a fermecatŭ poesia-toastŭ improvisată şi cetită la banchetŭ de autorulŭ ei, d-lŭ Zacharie *Boiu* secretarulŭ generalŭ alŭ Asociaţiunei nóstre, dedicată Năsĕudului. Ér disertaţiunea d-lui *Başota* despre „Resultatulŭ învingerilorŭ Romanilorŭ asupra Dacilorŭ", predată de autorulŭ în şedinţa a II-a, a fostŭ ascultată cu vii aplause. Sperezŭ, că ambele acestea le vomŭ ceti acuşĭ în „Fóia Transilvania". De séră sĕ ţine balulŭ éră mâne, ne despărţimŭ de scumpii óspeţĭ.

Pentru locurile vacante au fostŭ aleşĭ cu aclamaţiune: Ilustritatea Sa d-lŭ *Ioanŭ M. Moldovanŭ*, vicarŭ capitularŭ în Blaşiu, ca preşedinte alŭ Asociaţiunei nóstre, de cassarŭ d-lŭ *Leontinŭ Simonescu*, ér de secretarŭ alŭ II-lea d-lŭ *Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ*. Adunarea viitóre au cerut'o Sasŭsebeşenii.

Mai pe largŭ cu altă ocasiune.

Unŭ Năsĕudénŭ.

Maghiarii şi istoria.

De când Maghiarii au despreţuitŭ legile naturei şi au trasŭ cu buretele peste tóte espiraţiile legitime ale naţionalităţilorŭ, de carĭ suntŭ încungiuraţĭ; de când nu mai voescŭ sĕ scie, că pe pământulŭ Transilvaniei şi alŭ Ungariei mai suntŭ şi alte popóre cu drepturĭ străvechĭ, carĭ vorŭ sĕ trăéscă cu limba şi individulitatea lorŭ, c'unŭ cuvêntŭ de când Maghiarii urméză în tóte după maxima: „Ungaria séu se va prăpădi, séu se va maghiarisa", de-atuncĭ orbiţĭ de şovinismŭ nu vĕdŭ, că terenulŭ falsŭ, pe care s'au pusŭ, mai curêndŭ, decâtŭ credŭ ei, se va prăbuşi sub ei. Ei nu vréu sĕ vĕḑă, că naţionalităţile deşteptate îşĭ înţelegŭ interesele şi datoria, şi în consecinţă îşĭ dau mâna pentru a sgudui din temelii sistemulŭ maghiarisării, care e o ruşine a veacului şi o pată a *umanităţii* şi *libertăţii*; nu vedŭ pustiulŭ, ce se face în jurulŭ lorŭ de unŭ timpŭ încóce, nu simţescŭ cum Europa cultă, care altă dată le întindea mâna cu generositate şi iubire, ér aḑĭ vĕḑêndu-i demascaţĭ, regretă o amăgire atâtŭ de mare.

Probă, că Maghiarii nu mai potŭ înşela lumea cu vorbe góle, dându-se ca „liberalĭ" înfocaţĭ, ca vrednicĭ de simpatia Europei şi ca „civilisatorii Orientului", este faptulŭ, că lumea literară şi sciinţifică şi-a formatŭ opiniunea după lungĭ esperienţe şi acéstă opiniune o transmite generaţiilorŭ viitóre, la carĭ de sigurŭ idea de Maghiarŭ va fi asociată totdéuna cu idea de „tiranŭ" şi „intolerantŭ." Cine vré sĕ se convingă de acestŭ faptŭ, n'are decâtŭ sĕ citéscă următórea însemnată operă:

„*Histoire general, du IV siècle à nos jours*", — operă publicată sub direcţiunea d-lui *Ernest Lavisse*, membru alŭ Academiei francese şi prof. la facultatea de litere din Parisŭ şi *Alfred Rambaud*, profesorŭ de istoria modernă şi contimporană la facultatea de litere din Parisŭ.

Tome premier: Les Origines 315—1095.

Acestŭ opŭ de o însemnătate escepţională pe terenulŭ istoricŭ, a începutŭ sĕ apară abia în anulŭ acesta prin Maiu, şi din care în fiă-care anŭ va apăré câte unŭ tomŭ, aşa că în 6—10 anĭ se va scóte istoria tuturorŭ popórelorŭ dela anulŭ 400 d. C. până în ḑilele nóstre. La acestŭ monumentŭ epocalŭ suntŭ angagiate talentele istorice cele mai marĭ şi cei mai distinşĭ profesori dela facultăţile din Europa. Cuvêntulŭ acestorŭ savanţĭ, carĭ dispunŭ de tóte mijlócele pentru a descoperi adevĕrulŭ istoricŭ, este decisivŭ şi lumina lorŭ va fi respectată cu pietate şi de vécurile viitóre. Şi chiar în acéstă operă, — în care patima nu încape, — Maghiarii suntŭ numiţĭ pe numele lorŭ adevĕratŭ.

La pag. 721, c. IV, după ce autorulŭ spune, că „urmaşii lui Arpad aḑĭ numĕră 4,500,000 fără cele 5000,000 Săcui, carĭ pretindŭ, că se tragŭ din luptătorii lui Atila", şi după ce autorulŭ spune, că „în timpurile mai vechĭ, Maghiarii tractau mai cu blândeţe rassele străine de ei: latină şi slavă şi că acésta a fostŭ una din causele progresului lorŭ, adauge din cuvêntŭ în cuvêntŭ:

„Puterea lorŭ nu a fostŭ contestată, decâtŭ din timpulŭ, când autoritatea lorŭ a ajunsŭ *tiranică* şi patriotismulŭ *netolerantŭ*, (depuis queu leur autorité est devenue tirannyque et leur patriotisme intolerant); apoi adauge: „Slab este regatulŭ, care nu are, decâtŭ o limbă şi obiceiurĭ uniforme, ḑicea Stefanŭ". — Volumulŭ I. pag. 721 c. XIV.

Acestŭ capitolŭ e subscrisŭ de eminentulŭ profesorŭ dela facultatea de litere din *Bordeaux*, *E. Denis*, şi sĕ nu se uite, că acésta s'a făcutŭ numai în generala tesă: „despre origine" lăsândŭ sĕ revină pe largŭ în tomurile următóre:

„Liberalii" Maghiarĭ potŭ sĕ-şĭ audă dela acestŭ istoricŭ — sine ira et studio — verdictulŭ. Istoria începe sĕ ne cunóscă şi pe noi şi pe ei. Cu minciuna nu ajungŭ departe. Téca de minciunĭ, poreclită Moldován Gergely, n'are sĕ mai prindă în Europa. Se vorŭ convinge şi Ungurii — dér va fi târḑiu — că luptă o „luptă deşértă şi vênéză o ţintă nebună" — Vae victis!

Sĕcăşanulŭ.

Din viéţa municipală.

Din paşalîculŭ Făgăraşului, Oct. 1893.

In adevĕrŭ din paşalicŭ, căcĭ tocmai aşa trăimŭ, ca şi în celŭ mai arbitrarŭ paşalicŭ turcescŭ. Ómenii din fruntea comitatului, în locŭ sĕ împartă dreptate şi legalitate, bună înţelegere şi armonià — esercită volnicià şi impunêndu-şĭ în tóte numai voia lorŭ, au produsŭ marea nemulţumire şi continua şi vehementa frecare, ce esistă în acestŭ nefericitŭ comitatŭ.

In şedinţa comitatului, ţinută la 14 Octomvre, d-lŭ fişpanŭ Bauszuern, cu volnicia-i îndatinată, şĭ-a mai împlinitŭ încă o dorinţă, şi a alesŭ pe *rudenia sa Borosnyai de fisolgăbirĕu la Arpaşŭ.* Işĭ póte gratula. A împinsŭ încă cu vr'o câteva grade înainte, spre abisulŭ totalei peirĭ, buna înţelegere, sdruncinată atâtŭ de multŭ dela venirea lui aicĭ, aducêndŭ lucrulŭ acolo, unde póte nicĭ cei mai periculoşĭ agenţĭ provocătorĭ nu l'ar fi putută aduce, în dauna comitatului şi a statului; căcĭ nu cu volnicia, nu cu arbitriulŭ şi cu persecuţiunĭ se potŭ face bune serviţii statului, spre întărirea adevĕratului patriotismŭ.

Au fostŭ şi la postulŭ amintitŭ vr'o 5 séu 6 concurenţĭ. Dér fişpanulŭ încă înainte de alegere le-a spusŭ concurenţilorŭ românĭ categoricŭ, că nu-i va pune în candidare, deşi ei au fostŭ pe deplinŭ cualificaţĭ, atâtŭ teoreticŭ, câtŭ şi practicŭ. Aceştia, ca sĕ nu-şĭ periciliteze şi posiţia, ce o au acuma, au trebuitŭ sĕ repăşéscă. Unui concurentŭ maghiarŭ, încă tinĕrului şi neespertului băiatŭ Benedek — ca sĕ repăşéscă şi elŭ, — i-s'a făcutŭ locŭ şi a fostŭ pusŭ ca fisolgăbirĕu substitutŭ la Branŭ, alungêndu-se şi de acolo din oficiu fisolgăbirĕulŭ românŭ de până acuma.

Românii aleşĭ în comisiunea candidatóre, toţĭ au abḑisŭ, arătându-şĭ astfeliu nemulţumirea lorŭ contra unei atarĭ „alegerĭ" ridicule. Fişpanulŭ apoi şĭ-a compusŭ totŭ din ai sĕi comisiunea şi, veḑĭ Dómne, a alesŭ pe singurulŭ concurentŭ şi candidatŭ Borosnyai. Pe tinĕrulŭ juristŭ absolutŭ Penciu n'a voitŭ d-lŭ fişpanŭ sĕ-lŭ denuméscă nicĭ măcarŭ de practicantŭ în staţiunea vacantă, ce o ocupă prin unŭ diurnistŭ. Dér atâta nu e destulŭ, d-lŭ fişpanŭ, după cam audŭ, a datŭ secretarului sĕu *din fondulŭ comitatului 600 fl pe anĭ* peste salariulŭ lui de secretarŭ, căcĭ ḑice, că isprăvesce şi agendele de vice-notarŭ alŭ II-lea. Déră cum vine secretarulŭ fişpanului, sĕ tragă două salare?

Membrii românĭ, aleşĭ în comisiunea municipală din mai multe cercurĭ, ne fiindŭ verificaţĭ, n'au fostŭ admişĭ a lua parte la şedinţe; cercurile au fostŭ în acestŭ anŭ totŭ nerepresentate la şedinţe, ca aşa d-lŭ fişpanŭ sĕ pótă mai uşorŭ face, ce-i place.

Ne mai pomenitulŭ scandalŭ dela Viştea, cu insultele şi cuţitulŭ vicespanului, parochulŭ insultatŭ şi ameninţatŭ, spre solvarea onórei sale şi a preoţimei şi inteligenţei române, l'a arătatŭ atâtŭ d-lui ministru, câtŭ şi judecătoriei. Cei laşĭ şi vênḑĕtori de némŭ vorŭ fi timbraţĭ.

Ai noştri, cei cu caracterŭ şi cu adevĕrată iubire către neamŭ şi patriă, şĭ-au făcutŭ şĭ-şĭ vorŭ face datoria, éră resultatulŭ va vorbi şi ne va arăta, că óre face-se ceva spre îndreptarea rĕului, séu ba? Stările în comitatulŭ nostru suntŭ decăḑute, în modŭ condamnabilŭ suntŭ aduse la desperaţiune.

Ce ḑice la tóte astea d-lŭ ministru de interne? Astfelŭ se sprijinesce tinerimea, inteligenţa română, în sensulŭ declaraţiunilorŭ sale? Acestea suntŭ mijlócele, cu carĭ voesce sĕ ne facă, sĕ ḑicemŭ, că suntemŭ mulţumiţĭ? Suntemŭ noi lăsaţĭ óre aicĭ cu totulŭ pradă secantului arbitriu alŭ d-lui fişpanŭ? Până când óre va mai merge totŭ aşa?

X.

Sciri telegrafice.

Parisŭ, 26 Octomvre. Ofiţerii ruşĭ au fostŭ primiţĭ la Lyon şi la Marsilia cu ovaţiunile cele mai însufleţite.

Parisŭ, 26 Octomvre. Aḑĭ a sositŭ aicea marii ducĭ rusescĭ Sergiu şi Paulŭ. Preşedintele Carnot a primitŭ visita lorŭ. Ei au transmisŭ mulţămirea Ţarului pentru primirea escadrei rusescĭ. S'aşteptă sĕ soséscă aicĭ şi marii ducĭ Vladimirŭ şi Alexis.

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

---

popolŭ este fórte scăḑută; 'i lipsesce fondulŭ, cunoscinţa isvórelorŭ şi critica, care resultă din exegesa originalului. Insuşĭ stilulŭ este fórte neglesŭ, chiar agromatŭ.

„In acelaşĭ sensŭ adauge şi d-lŭ *V. Maniu*, că opera d-lui Xenopolŭ nu este nicĭ o istoriă pragmatică, nicĭ critică, ci numai o *adunătură*". (Anale, pag. 247—250).

Din discuţiunile urmate în şedinţa plenară a Academiei.

„D-lŭ *V. Babeşŭ* dă cetire raportului sĕu specialŭ asupra cărţii d-lui A. D. Xenopolŭ.

„D-lŭ B. P. *Hasdeu* se plânge de raportulŭ d-lui Babeşŭ, care din rapórtele presentate în Academiă în anii trecuţĭ asupra scrierilorŭ d-lui Xenopolŭ citéză numai pe alŭ d-lui Bariţŭ, care a fostŭ favorabilŭ despre tomulŭ I alŭ „Istoriei Românilorŭ", nu citéză raportulŭ d-lui Hasdeu, făcutŭ totŭ în Academiă la 1885 despre lucrarea istorică cea mai importantă a d-lui Xenopolŭ „Teoria lui Rösler". In acelŭ raportŭ s'a arătatŭ, că scrierea are puţină valóre sciinţifică şi este lipsită de calităţĭ literare. *Academia a primitŭ acéstă conclusiune şi a respinsŭ premiulŭ cerutŭ.* Déca astfelŭ s'a judecatŭ de Academiă lucrarea cea mai muncită a d-lui Xenopolŭ, nu 'i se póte da acum premiulŭ pentru „Istoria" presentată la concursŭ, pentru-că defectele considerate în prima lucrare au mersŭ *crescendo* cu înaintarea volumelorŭ. In cartea d-lui Xenopolŭ nu este nimicŭ nou. Orĭ cine a întreprinsŭ scrierea unei istorie naţionale a căutatŭ sĕ facă descoperirĭ proprii prin archive; d-lŭ Xenopolŭ a făcutŭ cartea sa stândŭ în casă. Datoria iniţială a d-lui Xenopolŭ a fostŭ de a face o espunere asupra fântânilorŭ istorice, apoi în tractarea epocelorŭ trebuia sĕ recurgă la acele fântânĭ. D-sa citéză, ceea ce este uşorŭ, căcĭ *este deosebire între a ceti şi a cita.* Critica isvórelorŭ nu esistă. Astăḑĭ o carte de istoriă natională trebue sĕ tracteze despre mişcarea culturei şi a literaturei; la d-lŭ Xenopolŭ acéstă parte este tractată fórte pe scurtŭ şi superficialŭ. Critica istorică se face prin confruntarea fântânilorŭ; acéstă critică însĕ este necunoscută d-lui Xenopolŭ; critica d-sale nu este istorică, ci advocăţéscă: ia câte-o citaţiune şi o sucesce şi rĕsucesce spre a stórce dintr'însa ce-i place. A premia o asemenea lucrare cu Marele Premiu, ar fi a espune Academia la justa oţerire a publicului. D-sa va vota contra premiărei, fără a avé cea mai mică pică personală pe d-lŭ Xenopolŭ. Tot-dé-una a cerutŭ dela d-lŭ Xenopolŭ sĕ scie merge încetŭ, căcĭ cine merge în istoriă prea iute, nu póte face nimicŭ seriosŭ. Volumele scrierei sale suntŭ făcute *à la vapeur*, în ele nu este nimicŭ nou, lucrarea este superficială, şi nu póte aduce serviciile, carĭ se cerŭ dela o asemenea scriere....

„D-lŭ *N. Ionescu* ḑice, că până acum Academia a încuragiatŭ lucrărĭ despre unele părţĭ isolate din istoria naţională, şi a fostŭ bine că s'a urmatŭ aşa. D-sa crede, că ar trebui sĕ se urmeze în acelaşĭ modŭ încă mulţĭ anĭ, până când se vorŭ studia parţialŭ epocele istoriei naţionale. Sĕ nu se dea însĕ premiulŭ unei istorii generale a Românilorŭ; acésta ar fi periculosŭ şi prea cutezătorŭ din partea Academiei, până când nu s'au luminatŭ prin studii parţiale diferitele epoce istorice... Metoda cea mai bună pentru a încuragia studiile istorice este de a se începe prin premiarea scrierilorŭ despre instituţiunile trecutului, despre diferitele epoce. Aşa se va face bine; dér ar fi rĕu a se da încuragierĭ pentru *compilaţiunĭ făcute fără o idee conducĕtóre în istoria naţională*. Bună-óră pentru instituţiunea graiului limbei trebue cercetatŭ, cum, când, unde s'a formatŭ graiulŭ românescŭ, căcĭ nicĭ acésta nu se scie. Academia n'a mai datŭ Marele Premiu pentru scrierĭ istorice. *Sĕ nu-lŭ dea nicĭ acum unei compilaţiunĭ, care se póte critica şi se critică.*

„Discuţiunea se închide...

„Se procede la votŭ asupra propunerilorŭ Comisiunei pentru acordarea Marelui Premiu Nasturelŭ.

„Se votéză...

„D-lŭ preşedinte anunţă că propunerea de premiare s'a respinsŭ". (Anale, pag. 133—135.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 26 Octomvre 1893.

Renta ung. de aurŭ 4%	116.15
Renta de coróne ung. 4%	93.50
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	126.65
" " " " argint 4½%	100.20
Oblig. " " " de ost. I. emis.	121.80
Bonurĭ rurale ungare.	94.45
" " croate-slavone.	98.75
Imprum. ung. cu premii.	150.40
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin.	142.—
Renta de hârtie austr.	96.65
" " argint "	96.65
" " aurŭ "	119.45
Losurĭ din 1860	145.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară.	992.—
" " " ung. de credit.	408.25
" " " austr. de credit.	332 75
Napoleondorĭ	10.06
Mărcĭ imp. germ.	62.27½
London (lire sterlinge)	126.70
Rente de coróne austr.	95.95

Nr. **12092**—1893.

PUBLICAȚIUNE

Pentru-ca sĕ se mijlocéscă posesorilorŭ localĭ de realitățĭ anectarea la apăductulŭ orășenescŭ, a decisŭ representanța comunală orășenéscă, ca sĕ se statoréscă terminulŭ preclusivŭ *de 15 Noemvre a. c.*, până când are de-a se însinua amintita anectare pe lângă favorurile determinate în § 7 alŭ statului de apă; și anume, ca sfredeliturile pentru acéstă anectare, precum și conducerile, până la limitea realităței private, celŭ multŭ însĕ numai până la o estindere de 10 metri, sĕ se efectueze de cătră comuna orășenéscă fără vr'o despăgubire. După espirarea amintitului terminŭ nu se mai oferă acestŭ favorŭ.

Se provócă decĭ toțĭ posesorii de case și realitățĭ, carĭ intenționéză efectuirea acestei anectărĭ, ca în decursulŭ amintitului terminŭ sĕ se însinueze la oficiulŭ orășenescŭ economicŭ.

Brașovŭ, 16 Octomvre 1893.

267 3—3 **Magistratulŭ orășenescŭ.**

Cursul pieței Brașov.

Din 27 Octomvre 1893.

Bancnote rom.	Cump.	10.—	Vĕnd.	10.02
Argintŭ român.	"	10.—	"	10.02
Napoleon-d'orĭ	"	10.01	"	—.—
Galbenĭ	"	—.—	"	—.—
Ruble rusescĭ	"	131.—	"	—.—
Mărcĭ germane	"	62.—	"	—.—
Lire turcescĭ	"	—.—	"	—.—
Scris. fonc. „Albina“ 6%		—.—	"	—.—
" " " 5%		101.50	"	102.50

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Oct. 1893.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată
Viena	10.00	8.05		2.15
Budapesta	8.25	—.—	5.50	9.15
Szolnok	11.38	—.—	9.27	11.19
P. Ladány	2.12	5.53	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.08	1.50	2.12
	4.—	7.15	2.24	2.19
Mező-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.24
Bratca	5.45		4.07	
Bucia	6.07	8.51	4.27	
Ciucia	6.34	9.07	4.53	4.17
Huedin	7.18	9.37	5.32	4.50
Stana	7.35		5.48	
Aghiriș	7.54		6.08	
Gârbău	8.05		6.24	
Nădĕșel	8.17		6.39	5.42
Clușiu	8.32	10.37	6.59	5.55
	8.49	11.10	8 40	6.11
Apahida	9.06	11.32	9.08	6.27
Ghiriș	10.12	12.50	10.50	7.27
Cucerdea	10.52	1.35	11.45	7.52
Uióra	10.59	1.43	11.54	
Vințul de sus	11.07	1.52	12.04	
Aiudŭ	11.31	2.18	12.34	8.17
Teiușŭ	11.48	2.40	1.—	(8.38
	12.25		1.40	(8.33
Crăciunelŭ	12.50		2.17	
Blașiu	01.04		2.35	9.09
Micăsasa	1.35		3.14	
Copșa mică	1.50		3.34	(9.42
	2.13		3.49	(9.44
Mediașŭ	2.32		4.11	9.59
Elisabetopole	3.04		4.48	10.22
Sighișóra	3.46		5.47	10.58
Hașfalĕu	4.02		6.13	11.13
Homorodŭ	5.26		7.50	12.26
Augustinŭ	6.08		8.30	12.58
Apața	6.40		9.03	1.15
Feldióra	7.16		9.38	1.34
Brașovŭ	8.—	Tren de pers.	10.25	(2.09
		11.—	Tr. ac. 5.15	(2.19
Timișŭ		12.26	5.57	3.01
Predealŭ		1.11	6.29	3.31
Bucurescĭ		8.45	12.20	9.15

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.45		8.50	Tr. ac. 4.45
Predealŭ	12.17		5.16	9.12
Timișŭ	1.42		5.57	9.41
Brașovŭ	2.18	5.10	7.01	10.17
	2.45			7.43
Feldióra	3.16	5.58		8.23
Apața	3.37	6.35		8.57
Augustinŭ	3.53	7.01		9.22
Homorodŭ	4.27	7.45		10.02
Hașfalĕu	5.32	9.13		11.17
Sighișóra	5.53	9.42		11.39
Elisabetopole	6.20	10.21		12.16
Mediașŭ	6.41	10.55		12.47
Copșa mică	6.54	11.14		1.03
	6.56	11.29		1.18
Micăsasa		11.48		1.39
Blașiu	7.30	12.24		2.13
Crăciunelŭ		12.39		2.27
Teiușŭ	7.59	1.10		2.49
	8.06	1.45	12.54	3.42
Aiudŭ	8.23	2.11	1.23	4.02
Vințul de sus		2.40	1.51	4.23
Uióra		2.48	2.00	4.29
Cucerdea	8.53	3.06	2.08	4.47
Ghirișŭ	9.23	3.53	3.—	5.21
Apahida		5.18	4.23	6.29
Clușiu	10.45	5.45	4.48	6.47
	11.01	6.14	5.25	7.30
Nădășelŭ		6.35	5.43	7.50
Ghîrbău		6.53		8.05
Aghirișŭ		7.08	6.07	8.19
Stana		7.34		8.43
B. Huiedin	12.17	7.53	6.39	9.02
Ciucia		8.31	7.08	9.41
Bucia		8.51		9.56
Bratca		9.10		10.13
Rév	1.26	9.30	7.47	10.32
Mező-Telegd	1.52	10.07	8.13	11.07
Oradea mare	2.18	10.44	8.38	11.41
	2.25	11.04	8.43	11.59
P. Ladány	3.46	1.21	10.05	2.24
Szolnok	5.23	3.49	11.46	4.47
Budapesta	8.30	8.30	1.50	10.25
Viena	1.55	1.55	7.20	6.20

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Viena	10.00	8.05	2.15
Budapesta	8.10	1.55	10.00
Szolnok	11.04	4.02	1.37
Aradŭ	3.50	6.57	6.10
	4.30	T. d. per. 2.25	6.35
Glogovațŭ	4.42	2.43	6.46
Gyorok	5.03	3.20	7.08
Paulișŭ	5.14	3.40	7.19
Radna Lipova	5.32	4.00	7.37
Conop	5.56		8.00
Bêrzova	6.12		8.15
Soborșinŭ	7.01		8.56
Zamŭ	7.29		9.24
Gurasada	7.55		9.50
Ilia	8.11		10.06
Branicĭca	8.29		10.24
Deva	8.55		10.50
Simeria (Piski)	9.59		11.16
Orăștia	10.25		11.43
Șibotŭ	10.44		12.06
Vinț. de josŭ	11.08		12.30
Alba-Iulia	11.29	7.00	12.51
Teiușŭ	11.56	7.36	1.20

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Teiușŭ	3.04		1.35
Alba-Iulia	3.40		2.14
Vinț. de josŭ	3.58		2.32
Șibotŭ	4.20		2.56
Orăștia	4.42		3.18
Simeria (Piski)	5.52		3.59
Deva	6.08		4.16
Branicĭca	6.33		4.42
Ilia	6.58		5.08
Gurasada	7.09		5.19
Zamŭ	7.39		5.49
Soborșinŭ	8.16		6.26
Bêrzova	9.08		7.07
Conopŭ	9.27		7.24
Radna Lipova	9.58	5.37	7.56
Paulișŭ	10.12	5.55	8.08
Gyorok	10.25	6.15	8.20
Glogovațŭ	10.48	6.47	8.44
Aradŭ	11.10	7.00	8.55
	11.25	8.20	9.45
Szolnok	4.20	11.22	3.00
Budapesta	7.25	1.20	3.30
Viena	6.20	7.20	3.—

Simeria (Piski) Petroșenĭ

Simeria	6.—	11.28	4.10
Streiu	6.35	12.04	4.49
Hațegŭ	7.21	12.48	5.39
Pui	8.06	1.35	6.37
Crivadia	8.47	2.23	7.28
Banița	9.21	3.08	8.16
Petroșenĭ	9.45	3.40	8.48

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	5.56	11.25	6.16
Banița	6.45	12.06	6.51
Crivadia	7.29	12.44	7.21
Pui	8.13	1.24	7.53
Hațegŭ	9.02	2.03	8.25
Streiu	9.56	2.46	9.01
Simeria	10.32	3.26	9.35

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.25	11.30	5.58
Vinga	7.32	12.47	6.46
Timișóra	8.42	2.04	7.39

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	8.—	1.11	8.15
Vinga	9.02	2.41	9.46
Aradŭ	9.44	3.45	10.55

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	7.33	10.17	4.00	11.00
Turda	7.53	10.37	4.20	11.20

Turda—Ghirișŭ

Turda	4.50	8.52	3.10	10.10
Ghirișŭ	5.10	9.12	3.30	10.30

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	4.20	11.08
Odorheiu	7.07	1.50

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	7.57	3.02
Sighișóra	10.32	5.32

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.42
Zelău	10.30

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	2.25
Careii-marĭ	7.05

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa mică	2.24	11.34	7.10
Șeica-mare	2.51	12.01	7.43
Loamneș	3.27	12.37	8.27
Ocna	3.53	1.03	8.59
Sibiiu	4.16	1.26	9.23

Sibiiu—Copșa-mică

Sibiiu	7.44	4.49	10.17
Ocna	8.09	5.09	10 43
Loamneș	8.33	5.32	11.09
Șeica-mare	9.05	5.59	11.40
Copșa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oșorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.36	8.15	2.35
Ludoș	3 26	8.56	3.26
Oșorheiu	5.07	10.27	5.07
	5.50	10.42	5.56
Regh.-săs.	7.25	12.15	7.25

Regh.-săs.-Oșorh.-Cucerdea

Regh.-săs.	3.50	8.00	3.22
Oșorheiu	5 18	9.35	5.05
	5.30	12.25	5.54
Ludoș	7.—	1.56	7.41
Cucerdea	7.40	2.37	8.25

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	9.50	4.20	11.35
Cerna	10.08	4.43	11.54
Hunedóra	10.32	5.18	12.20

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.50	2.30	8.00
Cerna	5.14	2 54	8.29
Simeria	5.30	3.10	8.49

Brasov—Zêrneștĭ

Brașov	8.35	9.10	2.58
Zêrneștĭ	10.28	10.30	4.39

Zêrnesti—Brașov

Zêrnescĭ	5.—	7.20	12.20
Brașov	6.29	8.31	1.44

Brașov—Ch.-Oșorheiu.

Brașovŭ	8.50	3.10
Uzonŭ	9.57	4.23
S.-Georgiu	10.32	5.03
C.-Oșorheiu	12.54	7.26

Ch.-Oșorheiu—Brașov.

Ch.Oșorheiu	5.00	2.33
S.-Georgiu	7.02	5.17
Uzonŭ	7.23	5.43
Brașovŭ	8.18	6.56

Mureșŭ-Ludoșŭ—Bistrița

Murĕșŭ-Ludoșŭ	4.—
Țagu-Budatelecŭ	6.48
Bistrița	9.59

Bistrița—Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	1.16
Țagu-Budatelecŭ	4.15
Murĕșŭ-Ludoșŭ	7.21

Nota: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.